Total Pages 02 PKC/PG/IS/SAN-102/17

2017

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 102

Full Marks : 50

Time : 2 Hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

सर्वेषां प्रश्नानां संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च उत्तरं प्रदेयम्-

1. ऋग्वेदस्य पौरुषेयत्वमपौरुषेयत्वम्वेति सायणोक्तदिशा प्रतिपाद्यताम्। **10**

अथवा

वेदस्य विधिभागस्य प्रामाण्यं पूर्वपक्षमतनिरासपूर्वकं निरूपयत।

2. केनोपनिषदः कस्मिन् वेदेऽन्तर्भावः। तत्रत्यब्रह्मतत्त्वमुपस्थापयत। **10**

अथवा

मन्त्रद्वयस्य व्याख्या कार्या। **5X2**

क) केनेषितं पतति प्रेषितं मनः केन प्राणः प्रथमः प्रैति युक्तः।
केनेषितां वाचमिमां वदन्ति चक्षुः श्रोत्रं क उ देवो युनक्ति॥

ख) श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यद् वाचो ह वाचं स उ प्राणस्य प्राणः।
चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः प्रेत्यास्माँल्लोकादमृता भवन्ति॥

(Turn Over)

ग) यत्प्राणेन न प्राणिति येन प्राणः प्रणीयते।
तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते॥

3. अधस्तनेषु निरुक्तवचनेषु द्वयोः यास्काचार्यदिशा व्याख्या कार्या। **7X2**

क) व्याप्तिमत्त्वात्तु शब्दस्य।

ख) न निर्वद्धा उपसर्गा अर्थान्निराहुरिति शाकटायनः।

ग) भावप्रधानमाख्यातं , सत्त्वप्रधानानि नामानि ।

4. अधस्तनेषु पदत्रयस्य निर्वचनं क्रियताम्। **3X2**

क) आचार्यः।

ख) गौः।

ग) वैश्वानरः।

घ) समुद्रः।

(*Internal Assessment :10 marks*)

समाप्तम्